

Oponentský posudek diplomové práce

Název práce: Nabídka volnočasových aktivit pro seniory a jejich využívání v Českých Budějovicích
Autor: Věra Maliňáková
Posudek vypracoval: PaedDr. Petr Bauman

Předložená diplomová práce zkoumá nabídku volnočasových aktivit pro seniory v Českých Budějovicích a její využívání. V úvodu si klade tyto otázky, na které chce hledat odpověď: (1) „Jak se mění postavení seniorů v české společnosti, (2) jak to souvisí s nabídkou a využíváním možností pro trávení volného času?“

Jazyková a formální stránka práce, použité zdroje

Práce je psána čtivě, její stylistika odpovídá požadavkům odborného stylu. Při pročítání textu bylo možné narazit na přibližně 10 chyb, textových i gramatických. Formální stránka práce je pečlivá, nedotažená (nejednotná) je pouze grafická úprava tabulek a grafů, nepěkně působí také zbytečně velké mezery uprostřed textu způsobené nerozdělováním dlouhých slov na koncích řádků. Slabinou formální stránky práce je problematická kvalita anglického abstraktu.

Seznam použitých zdrojů čítá 37 položek. Požadavky kladené na rozsah diplomové práce byly splněny (práce sestává z 98 fyzických stran vlastního textu, tj. 84 normostran, a příloh). Použité zdroje jsou citovány korektně.

Obsahová stránka práce

Práce je členěna do šesti základních kapitol. Jejich struktura se jeví jako smysluplná, obsah však – vzhledem k cílům formulovaným v úvodu – vyvolává řadu otázek.

První kapitola charakterizuje pojem volný čas. Vzhledem k tématu lze za stěžejní považovat kap. 1.1.2, Rozdíl volného času dětí a dospělých, ovšem v jejím textu o dospělých (nikoli seniorech) najdeme pouze letmou zmínku, těžiště kapitoly naopak spočívá v popisu volného času dětí. Rovněž kap. 1.2, Vztah práce a volného času, zůstává u obecných tezí a nepokouší se je jakkoli vztahovat k tématu práce (seniorům).

Za problematické lze považovat zacílení hned několika kapitol, které se sice k tématu obecně vztahují, spíše ale podle principu „vše souvisí se vším“, než aby byly opravdu úzce spjaty s řešením stanoveného problému. Během obhajoby se může diplomandka např. vyjádřit k tomu, proč považovala za nezbytné věnovat celou druhou kapitolu o rozsahu přibližně 10 stran pojednání o biologických a psychologických aspektech stáří, proč ve třetí kapitole tak rozsáhle hovoří o demografických projekcích, ekonomické udržitelnosti důchodového systému a jiných sociálně-politických či ekonomických otázkách. V těchto ohledech totiž práce nenabízí víc než opakování zažitých klíšé. Je např. stárnutí obyvatelstva beze zbytku problém? Pomineme-li oblast ekonomickou, v mnoha jiných oblastech může být jistě zároveň přínosem a velkým kladem. Kapitola třetí navíc obsahuje několik nepřesností: např. tab. 6 uvádí počty všech typů sociálních zařízení, v textu se pak o tomto počtu hovoří jako o počtu zařízení pro seniory (nezohledňuje, že některá tato zařízení, např. pracoviště rané péče, seniorům určena nejsou). Je také otázkou, nakolik je relevantní věnovat se problematice zajišťování základních potřeb seniorů v práci o volném čase seniorů, přičemž již z definice volného času v první kapitole vyplývá, že zajišťování základních potřeb do sféry volného času nespadá. Byť se diplomandka snaží představit „sociologické hledisko“ stárnutí, obávám se, že s první otázkou, kterou si práce v úvodu klade, se text třetí kapitoly v podstatě mýjí a není řešena ani v kapitolách ostatních.

Druhá základní otázka práce je řešena zejména v kapitolách 4 až 6 (volný čas seniorů, volnočasová nabídka v Českých Budějovicích a vlastní výzkumná sonda). Kapitoly jsou zde zařazeny a strukturovány zcela smysluplně, ovšem opět i zde najdeme několik problematických pasáží. Kap. 4.1 věnovaná důležitým mezníkům stárnutí, ačkoli z podstaty problému je pro téma velmi relevantní, vzhledem k tomu, jak byla uchopena, měla být spíše zařazena do kapitoly druhé (biologické a psychologické hledisko). Omezuje se totiž pouze na psychologickou stránku problému, navíc čerpá ze stejné publikace, která byla stěžejní již pro druhou kapitolu (*Vývojová psychologie* M. Vágnerové). Obecně vzato velká část textu práce je věnována spíše otázkám životního způsobu či životních podmínek seniorů, nikoli přímo otázce prožívání volného času. Pátá kapitola nabízí, dle mého mínění spíše do příloh náležející, výčet zařízení jako jsou domovy pro seniory, kluby důchodců, domy s pečovatelskou službou a ostatní zařízení volného času., dále pak vybrané možnosti dalšího vzdělávání seniorů, z nichž pozornost je věnována zejm. univerzitě třetího věku. Kapitola nenabízí analýzu této nabídky ani žádnou kvalitativní sondu, která by přiblížila její obsah; zůstává u výčtu a velmi stručné charakteristiky jednotlivých institucí. Uvedena nejsou ani kritéria, na základě kterých byla jednotlivá zařízení do seznamu zařazena.

Závěrečná kapitola předkládá výsledky vlastního dotazníkového šetření, které diplomandka prováděla na třech skupinách seniorů. Presentovány jsou základní výsledky, zajímavým obohacením mohlo být vztažení těchto (byť vzhledem k velikosti výzkumného vzorku těžko zobecnitelných) výsledků ke zjišťovaným proměnným jako je věk, pohlaví, zdravotní stav apod.. Během obhajoby se může diplomandka vyjádřit také k tomu, nakolik výsledky sondy odpovídají obecným trendům zjištěným ve výzkumech jiných autorů (pokud byly prováděny).

Na diplomové práci je třeba kladně hodnotit zaujetí autorky pro téma, které rozvíjí již v návaznosti na svoji bakalářskou práci. Tím spíše mrzí, že kvalitou zpracování (zejm. nejasné vymezení základního problému a nedostatečné zacílení obsahu jednotlivých kapitol na jeho řešení) zůstává mnohé dlužna.

Předloženou práci *doporučuji* k obhajobě; navrhované hodnocení: „**velmi dobře**“.

V Českých Budějovicích, 12. května 2010.

